

บทที่ ๗

เทศกาลและพิธีกรรมทางศาสนาซิกข์

ซิกข์เป็นศาสนาที่เน้นหลักของการปฏิบัติ ให้ความสำคัญกับการเชื่อมั่นและศรัทธาต่อพระเจ้า มองโลกในแง่ดีอย่างมีความหวังด้วยเหตุผล และสนับสนุนการพัฒนาทุกรูปแบบเพื่อความก้าวหน้าของมวลมนุษยชาติ ศาสนาซิกข์แนะนำแนวทางการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและการอุทิศตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ศาสนาซิกข์จึงเป็นศาสนาสำคัญศาสนาอีกศาสนาหนึ่งในปัจจุบันนี้ ศาสนาซิกข์ได้อุบัติขึ้นในแคว้นปัญจาบ ทางตอนเหนือของประเทศอินเดีย เมื่อปี พ.ศ. ๒๐๑๒ เป็นศาสนาประเภทเอกนิยม นับถือพระเจ้าองค์เดียว โดยมีความเชื่อว่าพระเจ้าเป็นผู้สร้างโลกและมีอำนาจยิ่งใหญ่ที่สุด ศาสนาซิกข์เป็นศาสนาที่ค่อนข้างใหม่เมื่อเทียบกับอีก ๔ ศาสนาจากที่กล่าวมาคือศาสนาพุทธ อิสลาม คริสต์ และพราหมณ์-ฮินดู ถึงอย่างไรก็ตามศาสนาซิกข์ก็เป็น ๑ ใน ๕ ศาสนาที่ได้รับการยอมรับตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สำหรับศาสนาซิกข์ในประเทศไทย เทศกาลและพิธีกรรมของศาสนาซิกข์ก็มีการปฏิบัติอยู่จำกัด คือปฏิบัติอยู่ในศาสนสถานของศาสนาซิกข์เอง เป็นส่วนใหญ่ เช่น ปฏิบัติอยู่ในวัดคุรุทวาราศรีคุรุสิงห์สภา (วัดซิกข์) และชุมชนชาวซิกข์ที่อาศัยอยู่ย่านพาหุรัด ความเป็นจริงพิธีกรรมของศาสนาซิกข์มีการปฏิบัติอยู่เป็นประจำในศาสนสถานของศาสนาซิกข์ แม้ว่าเราจะไม่ค่อยได้เห็นกันสักเท่าไรก็ตาม

เทศกาลสำคัญของศาสนาซิกข์

เทศกาลที่ชาวซิกข์เฉลิมฉลองอันเป็นเทศกาลสำคัญของศาสนาซิกข์นั้นมามักจะเป็นวันสำคัญแห่งชีวิตของบรรดาคุรุซึ่งถือเป็นเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ของชาวซิกข์ เช่น การเฉลิมฉลองให้แก่การยอมพลีชีวิตของคุรุอารยันเทพและคุรุเทม บาฮาตูร์ ขณะเดียวกันก็มีการเฉลิมฉลองวันเกิดของคุรุนานัคและคุรุโกบินด์ ซิงห์ ไพสาขะเป็นเดือนแรกของปีใหม่ของชาวซิกข์ ดังนั้น หากจะถามเทศกาลของศาสนาซิกข์มีขึ้นช่วงเดือนไหน ก็คงต้องกลับไปดูว่าวันสำคัญหรือเหตุการณ์สำคัญของศาสนาซิกข์อยู่ในช่วงระหว่างไหน ซึ่งวันสำคัญของศาสนาซิกข์นั้น มีดังนี้

๑. เทศกาลวันสำคัญทางศาสนาซิกข์

ศาสนาซิกข์มักจะถือเอาบุคคลสำคัญและเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ของชาวซิกข์ มารำลึกถึงความดีความเสียสละ และทำการเฉลิมฉลองให้แก่ท่านเหล่านั้น (โชคตี ออสุวรรณ, ๒๕๕๒, หน้า ๑๐๕-๑๐๖) และวันดังกล่าวนี้ ดังนี้

๑) วันประสูติพระศาสดาครูโควินท์สิงห์ วันที่ ๕ มกราคม ชาวซิกข์จะเฉลิมฉลองเป็นวันคล้ายวันประสูติของพระศาสดาครูโควินท์สิงห์ (พระศาสดาพระองค์ที่ ๑๐ แห่งศาสนาซิกข์) พระองค์ประสูติเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๒๐๙ ณ เมืองปัตนาซาฮิบในแคว้นบีฮาร์ ประเทศอินเดีย

๒) วันที่ ๑๓-๑๔ เมษายน “วันวิสาขี” เป็นวันที่พระศาสดาครูโควินท์สิงห์ทรงสถาปนาประชาคมซิกข์ (คาลซา) ในปี พ.ศ. ๒๒๔๒ เป็นครั้งแรก และได้ทรงประทานศาสนสัญลักษณ์ “๕ ก” เป็นศาสนสัญลักษณ์ประจำกายของซิกข์ศาสนิกชน

๓) วันที่ ๑๖ มิถุนายน เป็นวันคล้ายวันสละชีพเพื่อพิทักษ์ธรรมของพระศาสดาครูอรยันเดว พระศาสดาพระองค์ที่ ๕ แห่งศาสนาซิกข์ในปี พ.ศ. ๒๑๔๙ และปีนัครบรอบ ๔๐๐ ปี ของการรำลึกถึงวันนี้ ชาวซิกข์ในประเทศไทยและทั่วโลกจะมีการรำลึกเฉลิมฉลองเป็นการพิเศษ

๔) วันที่ ๑ กันยายน วันปฐมปรากาศของพระมหาคัมภีร์คิริคุรุกรันต์ซาฮิบ ซึ่งรวบรวมโดยพระศาสดา ครูอรยันเดว ในปีพ.ศ. ๒๑๔๗ และได้ทรงอัญเชิญมาปรากาศในคิริฮ์รันดิรซาฮิบ เมืองน้ำอมฤตสระ

๕) วันที่ ๒๐ ตุลาคม เป็นวันที่พระศาสดาครูโควินท์สิงห์ พระศาสดาพระองค์ที่สิบได้ทรงสถาปนาพระมหาคัมภีร์คิริคุรุกรันต์ซาฮิบเป็นพระศาสดานิรันดร์กาลแห่งศาสนาซิกข์สืบทอดต่อจากพระองค์

๖) วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน (ตรงกับวันขึ้นสิบห้าค่ำเดือนสิบสอง) เป็นวันคล้ายวันประสูติของพระปฐมศาสดาครูน่านักเทพ เมื่อปี พ.ศ. ๒๐๑๒ ชาวซิกข์ในกรุงเทพฯ

๗) วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน เป็นวันรำลึกถึงการสละชีพของพระศาสดา ครูเดคบาฮาดร์ (พระศาสดาพระองค์ที่ ๙ ของซิกข์) เพื่อดำรงรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพในการนับถือและความ เป็นธรรมสำหรับประชาชนทั้งมวลในประเทศอินเดีย

หมายเหตุ : ชาวซิกข์ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดจะเฉลิมฉลองวันสำคัญเหล่านี้ในศาสนสถานคุรดวาราโดยมีการสวดภาวนาพระมหาคัมภีร์คิริคุรุกรันต์ซาฮิบอย่างต่อเนื่อง ๔๘ ชั่วโมง เวลาเช้าและค่ำมีการชุมนุมเจริญธรรมในคุรดวารา ทุกเช้าและค่ำมีการเลี้ยงอาหารแก่ศาสนิกชนทุกศาสนาที่มาร่วมชุมนุมเจริญธรรม (ขับร้องสวดภาวนาสรรเสริญคุณพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าและบรรยายพระธรรมโดยศาสนาจารย์)

๒. เทศกาลรำลึกศาสดาและสาวกคนสำคัญ

ศาสดาหรือสาวกคนสำคัญนับว่าเป็นบุคคลที่ควรแก่การระลึกถึง ไม่ว่าจะระลึกถึงท่านในวันเกิดของท่านหรือในวันที่ท่านต่อสู้อยอมพลีเพื่อศาสนาก็ตาม ก็ล้วนแล้วมีความสำคัญที่จะระลึกถึงท่านโดยในวันดังกล่าวนั้นจะจัดพิธีเฉลิมฉลองตามพิธีของศาสนาซิกข์ (อาชัวฎริชญ์ น้อมเนียน, ม.ป.ป.)

ซึ่งบุคคลดังกล่าวนี้มี ดังนี้

๑) พระศาสตาศุภรณานัก

เกิดเมื่อปี พ.ศ.๒๐๑๒ ในตระกูลไรรุณ ณ ตำบลวันตี ราวประมาณ ๔๐ ไมล์ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองลชะฮอร์ ปัจจุบันอยู่ในประเทศปากีสถาน บิดาของท่านนามว่า เมรทากัลยามจันท์ (กาลู) เป็นชาวฮินดู วรณะกษัตริย์เปตี

๒) พระศาสตาศุภรณานัก (พ.ศ. ๒๐๘๒ - ๒๐๙๕)

พระศาสตาศุภรณานัก ท่านเป็นศิษย์ที่ครุณานักรักมาก เป็นนักภาษาศาสตร์ได้รวบรวมบทประพันธ์และชีวประวัติของครุณานักขึ้น ได้ตั้งศูนย์เผยแพร่คำสอนขึ้นหลายแห่ง ทำให้ชาวซิกข์มีความสมัครสมานใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น

๓) พระศาสตาศุภรณานัก (พ.ศ. ๒๐๙๕ - ๒๑๑๗)

พระศาสตาศุภรณานักท่านเป็นนักปฏิรูปสังคมท่านสอนว่าสตรีมีสิทธิหลุดพ้นได้ ทั้งคัดค้านการคลุมหน้าของสตรีและเผาตัวทั้งเป็นเมื่อสามีสิ้นชีวิตตามคำสอนในศาสนาฮินดู

๔) พระศาสตาศุภรณานัก (พ.ศ. ๒๑๑๗ - ๒๑๒๔)

พระศาสตาศุภรณานักท่านสร้างศูนย์กลางศาสนาซิกข์ขึ้น ณ เมืองน้ำอมฤตสาร มีการขุดสระน้ำอมฤตขึ้น เมืองรอบๆสระนั้นชื่อว่ารามทาสปุร์ตามชื่อของท่าน ท่านตั้งแบบแผนผู้สืบทอดตำแหน่งต้องเป็นเชื้อสาย

๕) พระศาสตาศุภรณานัก (พ.ศ. ๒๑๒๔ - ๒๑๔๙)

พระศาสตาศุภรณานักท่านได้สร้างสุวรรณวิหารขึ้นกลางสระน้ำอมฤต และรวบรวมคำสอนของแต่ละพระศาสดาเป็นคัมภีร์ชื่อ อาทิกร์นถ์ ซาฮิบรวมทั้งข้อเขียนของชาวฮินดูและมุสลิมรวมด้วย ท่านได้ประกาศแยกตัวศาสนาซิกข์ออกจากศาสนาฮินดูและอิสลาม จนท่านถูกพระเจ้าจักรพรรดิมุสลิมแห่งราชวงศ์โมกุลสั่งจับเอาไปทรมานไว้จนสิ้นพระชนม์

๖) พระศาสตาศุภรณานัก (พ.ศ. ๒๑๔๙ - ๒๑๘๘)

ภายหลังการสิ้นพระชนม์ของศุภรณานัก ท่านได้ประกาศวิธีการใหม่ของศาสนาซิกข์คือการสร้างป้อมปราการพร้อมทั้งฝึกทหาร พร้อมทั้งให้โอวาทแก่ศิษย์ว่า “เราต้องพร้อมที่จะสละชีวิตของตนเพื่อศุภรณานัก” ท่านเป็นศุภรณานักแรกที่ใช้ดาบป้องกันเมืองและศาสนา ใช้กาน้ำคู่กับดาบเป็นสัญลักษณ์ซึ่งหมายถึงอำนาจทางโลกและทางธรรม ท่านจึงเป็นทั้งนักรบและนักเผยแพร่ศาสนา ช่วงนี้มีศาสนิกชนจำนวนมากเข้าสู่ศาสนาซิกข์

๗) พระศาสตาศุภรณานัก (พ.ศ. ๒๑๘๘ - ๒๒๐๔)

พระศาสตาศุภรณานักท่านทำให้ศาสนาซิกข์มีความเจริญรุ่งเรือง มีกองทัพที่เข้มแข็งและสามารถทำให้บุคคลสำคัญในศาสนาฮินดูหันมานับถือศาสนาซิกข์ได้

๘) พระศาสตาศุภรณานัก (พ.ศ. ๒๒๐๔ - ๒๒๐๗)

พระศาสตาศุภรณานักท่านสิ้นพระชนม์เมื่อพระชนม์ ๙ พรรษา

๙) พระศาสตาครุเตชพทฺร์ (พ.ศ. ๒๒๐๗ - ๒๒๑๘)

พระศาสตาครุเตชพทฺร์ ท่านเป็นวีรบุรุษที่หาญกล้า ในสมัยพระเจ้าอโรรังเซบท่านได้ถูกจับไปยังกรุงเตลีสและบังคับให้ท่านเปลี่ยนศาสนา แต่ท่านไม่ยอมจึงถูกประหารชีวิตและสับร่างกายเป็น ๔ ท่อน เอาไปแขวนประจานไว้ที่ป้อมประตูทั้ง ๔ ทิศของกรุงเตลีส

๑๐) พระศาสตาครุโควินทสิงห์ (พ.ศ. ๒๒๑๘ - ๒๒๕๑)

พระศาสตาครุโควินทสิงห์ ท่านได้รับการขนานนามว่า “นักบุญผู้เป็นทหาร” ท่านได้รับหน้าที่เป็นพระศาสตาเมื่อพระชนม ๙ พรรษา ซึ่งเป็นช่วงที่ชาวซิกข์เกิดความปั่นป่วนวุ่นวาย เพราะถูกกลาตุมุสลิมเบียดเบียน ชาวซิกข์บางคนเกรงกลัวจนไม่กล้าแสดงตนเป็นศาสนิก ท่านได้ตั้งศูนย์กลางเผยแผ่ศาสนาขึ้นที่เมืองธากาหรือตักกา และรัฐอัสมัม พร้อมประกาศว่าทุกคนควรเป็นนักรบต่อสู้ศัตรู เพื่อจรรโลงชาติและศาสนาของตน ซิกข์ทุกคนต้องเป็นคนกล้าหาญโดยให้นามว่า สิงห์ หมายถึง ความกล้าหาญ สำหรับผู้เข้าร่วมพิธีศีลจุ่ม ด้วยการประพรมน้ำมนต์และให้ดื่มน้ำศักดิ์สิทธิ์ซึ่งมีดาบแช่ไว้เรียกว่า “น้ำอมฤต” ก่อนการสิ้นพระชนม์พระองค์มิได้ตั้งให้ใครเป็นพระศาสตาสืบต่อแต่ทรงตั้งพระอาทิกรันธ ซาฮิบ เป็นพระศาสตานิรันดร (พันธุวัฒน์ คิตงาม, ม.ป.ป.)

พิธีกรรมสำคัญของศาสนาซิกข์

พิธีกรรมในศาสนาซิกข์ไม่แบ่งแยกเพศ ไม่ว่าจะชายหรือหญิงหรือเพศที่ ๓ ก็ตาม สามารถสวดมนต์ภาวนาประกอบพิธีกรรมได้อย่างเสรี การประกอบศาสนพิธีของชาวซิกข์จะเริ่มด้วยการขับร้องบทสวดเป็นทำนองเพลงโดยใช้เครื่องดนตรีเสริมในโอกาสพิเศษหรือในวันสำคัญทางศาสนา โดยมากศาสนพิธีกรรมที่สำคัญของชาวซิกข์มักจะเกี่ยวโยงกับการเกิด การตั้งชื่อบุตร การรับน้ำอมฤต (การบรรพชา) พิธีสมรส และพิธีศพ ตลอดถึงการชุมนุมเจริญธรรมและสวดมนต์เจริญภาวนา อ่านพระมหาคัมภีร์ครันธสาหิพ ในบรรดาพิธีกรรมสำคัญทั้งหลาย ชาวซิกข์ให้ความสำคัญกับพิธีกรรมรับน้ำอมฤตมากที่สุด ถึงอย่างไรก็ตามก็จะมีพิธีรีตองอันเป็นพิเศษ (วรากรณ พุทธสวัสดิ์, ๒๕๖๐, หน้า ๓๐๐) โดยทั่วไปแล้วการประกอบพิธีของศาสนาซิกข์นั้นทุกพิธีถือว่าสำคัญไม่ต่างกัน แต่หากจะจำแนกให้เห็นว่าพิธีกรรมใด มีการปฏิบัติกันอย่างไร และการปฏิบัตินั้นมีหลักการปฏิบัติอย่างไร ก็พอที่จะจำแนกออกได้เป็น ๓ หมวดด้วยกัน ดังจะกล่าวรายละเอียดเป็นลำดับไป

๑. พิธีกรรมแฝงในหลักคำสอนสำคัญของศาสนาซิกข์

พิธีกรรมสำคัญของศาสนาซิกข์นั้น ชาวซิกข์ได้นำหลักคำสอนไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ชาวซิกข์เชื่อว่าการปฏิบัติตามหลักคำสอนนั้นจะทำให้เกิดความปลอดภัยเป็นสิริมงคลต่อชีวิต ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นก็คือ จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุด หมายถึงการเข้าถึงสุขอันเป็นนิรันดร หรือนิรวาณ การปฏิบัติตามหลักคำสอนนั้นจะมีพิธีกรรมแฝงอยู่ในแต่ละหลักคำสอน หลักคำสอนของศาสนาซิกข์

(ทีมงานทรูปลูกปัญญา, ๒๕๕๒) จะสอนให้รู้จักพยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ การที่คนเราจะพบความสุขที่แท้จริงได้ต้องปฏิบัติตามหลัก ๕ ประการ ดังนี้

- ๑) ธรรมชั้นดี (กรรม) คือ การประกอบกรรมดี ทำความดี ต้องทำทุกวัน
 - ๒) คีอานชั้นดี (ปัญญา) คือ การมีปัญญา ความรอบรู้ในทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นจริง
 - ๓) สรณชั้นดี (มหาปิติ) คือ ความปิติ มีความอึดเอิบใจอยู่ในทางธรรม
 - ๔) กรรมชั้นดี (พละ) คือ การมีกำลังจิตแน่วแน่มั่นคง ไม่หวั่นไหว ไม่เกรงกลัว
 ๕. สัจชั้นดี (สัจจะ) คือ การเข้าถึงสัจจะ ความเคารพอย่างจริงใจต่อพระเจ้า หรือการปฏิบัติตนเพื่อการหลอมรวมไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับพระเจ้า
- นอกจากนั้น ชาวซิกข์ยังจะต้องกำหนดระเบียบวินัยในการปฏิบัติตน เพื่อให้เกิดความดีงาม ดังนี้

- ๑) วินัยทางกาย คือ การให้บริการผู้อื่นทางกายและวาจา เช่น การให้ทาน
- ๒) วินัยทางศีลธรรม คือ การเลี้ยงชีพโดยชอบธรรม สละความเห็นแก่ออกไป
- ๓) วินัยทางจิตใจ คือ ความเชื่อมั่นในพระเจ้าองค์เดียว ซึ่งอยู่เหนือกาลเทศะและเทพทั้งหลาย

คุรุโควินทสิงห์ตั้งกฎไว้อย่างหนึ่ง เพื่อให้ชาวซิกข์ได้ถือปฏิบัติเพื่อความเป็นชาวซิกข์ที่สมบูรณ์ ซึ่งหลักการปฏิบัตินั้น เรียกว่า ศีล ๕ อันขึ้นต้นด้วยอักษร ก. ดังนี้

- ๑) เกศา คือ เอาผม หนวด เคราไว้ จะโกนไม่ได้
- ๒) กังขะ คือ จะต้องมิหิวเสียบหรือปักไว้ที่ผมเสมอ ขาดไม่ได้
- ๓) การรา คือ กำไลเหล็กสวมข้อมือ
- ๔) กิรปาน คือ จะต้องมิตาบประจำตัว
- ๕) กฉา คือ จะต้องมิกางเกงขาสั้นโดยนุ่งไว้ข้างในประจำ

การปฏิบัติที่เข้มข้นมากขึ้น นอกจากจะต้องปฏิบัติตามกฎข้างต้นแล้ว ชาวซิกข์จะต้องถือปฏิบัติเพิ่มเติมอีก ๔ ประการ ดังนี้

- ๑) ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มน้ำเมา
- ๒) ไม่บริโภคเนื้ออย่างอิสลาม
- ๓) ไม่ตัดผม ไม่โกนหนวด
- ๔) ไม่แต่งกายหรือไม่ร่วมประเพณีกับมุสลิม

ศีลทั้ง ๕ ข้อนั้นเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่ามิใช่สาเหตุมาจากการบั้งลิ้น แม้แต่การสวมกำไลเหล็ก หรือมิดพกประจำตัว ก็ให้รู้ว่าเป็นพวกเดียวกันหรือจะต้องมีอาวุธไว้เพื่อป้องกันตนเอง และเป็นเครื่องเตือนใจให้เข้มแข็งเหมือนเหล็ก จะเห็นว่าหลักคำสอนข้างต้นนั้น มีรูปแบบอันเป็นพิธีกรรมแฝงอยู่และที่สำคัญคือความปลอดภัยผู้ชาวซิกข์ผู้ปฏิบัติเองด้วย

๑.๑ พิธีกรรมหลักธรรมประจำชีวิตหรือศีล ๒๑ ประการ

ครูโควินทสิงห์เป็นผู้เริ่มลัทธิศีลจุ่มในศาสนาซิกข์ และเป็นผู้เริ่มประกอบพิธีให้ผู้เข้ามา เป็นสานุศิษย์ด้วยพิธีประพรมน้ำมนต์ และวิธีให้ดื่มน้ำศักดิ์สิทธิ์ซึ่งมีดาบแช่ไว้เป็น เครื่องหมายว่า ผู้ดื่ม ต้องเป็นผู้กล้าหาญ น้ำดื่มนี้เรียกว่า “น้ำอมฤต” ผู้ที่ได้ดื่มเท่ากับถึง ความบริสุทธิ์ (คาลซา) พร้อมทั้งจะ ออกรบเพื่อจรรโลงชาติ ศาสนา เมื่อดื่มน้ำอมฤตแล้วชาวซิกข์ทุกคนจะต้องถือศีล ๒๑ ข้อ เป็นศีล ประจำชีวิตของศาสนิกชนทุกคน (สมาคมสมาชิกรัฐสภาแห่งประเทศไทย : ออนไลน์) โดยมีหลักการ ปฏิบัติ ดังนี้

ก. ข้อปฏิบัติ

- ๑) ให้นับถือศาสดาทุกองค์เป็นบิดา และถือว่าตนเป็นบุตรของบิดา
- ๒) ให้ถือว่าเมืองปาตลีบุตร (ปัตนะในปัจจุบัน) ที่โควินทสิงห์เกิดกับเมืองอานันท์ปุระ (ที่โควินทสิงห์หลบไปตั้งหลักสูกับออรังเซบเมื่อรบแพ้) ว่าเป็นเมืองที่ศักดิ์สิทธิ์
- ๓) ให้ยกเลิกการถือชั้นวรรณะ
- ๔) ให้สละชีพในสนามรบ
- ๕) ให้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ๓ ประการ คือ ๑. สัจจะ (พระเจ้า) ๒. ศรี (ธรรมะ) ๓. อกาล (ความเที่ยงแท้ของพระเจ้า) ๔. ศาสโนวาท (คัมภีร์อาทิกรันธและทัสเวนปาทซาฮิบ) ๕. ความบริสุทธิ์
- ๖) ให้มีศีลอันเป็นสัญลักษณ์ ๕ คือ เกศา กังขะ การรา กิรปาน และกฉา พวกซิกข์ที่อยู่ต่างประเทศต้องมีติดเล็กยาว ๒ นิ้วเสียบไว้ที่ผม
- ๗) ให้มีชื่อลงท้ายว่าสิงห์ (คือ ให้กล้าหาญดังสิงโต)
- ๘) ให้ฝึกขี่ม้า ฟันดาบ มวยปล้ำ เป็นนิตย
- ๙) ให้ถือคติว่าตนเกิดมาเพื่อช่วยเหลือเปลื้องทุกข์ให้ผู้อื่น
- ๑๐) ให้นอบน้อมพระเจ้าและต้อนรับแขกโดยถือว่าเป็นเรื่องจำเป็น

ข. ข้อห้าม

- ๑๑) ห้ามมิให้ซิกข์กับซิกข์วิวาทกันเอง
- ๑๒) ห้ามมิให้พูดปด
- ๑๓) ห้ามทำผิดในเรื่องกามารมณ์ โลก โกรธ หลง
- ๑๔) ห้ามคบคนที่เป็นปฏิปักษ์ต่อศาสนา
- ๑๕) ห้ามคบคนที่ไม่ส่งเสริมการกุศลชาติ
- ๑๖) ห้ามนิยมใช้สีแดง เช่น เสื้อแดง หมวกแดง
- ๑๗) ห้ามแก้ผ้าโปกศีรษะออก นอกจากเวลาอาบน้ำ
- ๑๘) ห้ามเล่นการพนันทุกชนิด

- ๑๙) ห้ามตัดผม โขนหวด โขนผม โขนเครา
- ๒๐) ห้ามเกี่ยวข้องกับบุคคลที่เบียดเบียนศาสนา
- ๒๑) ห้ามแต่งกายหรูหราไร้สาระ

๑.๒ กฎวินัยของพวกซิกข์ (เรฮาต มาร์ยาตา)

ศาสนาซิกข์ได้กำหนดกิจวัตรประจำวันไว้ให้ผู้นับถือปฏิบัติ นั่นคือการตื่นแต่เช้าตรู่ (ตีสามถึงหกโมงเช้า) เพื่ออ่านคัมภีร์และทำ “นามชาปณะ” (การทำสมาธิถึงพระนามของพระเจ้า) นอกจากนี้แล้วชาวซิกข์จะอ่านคัมภีร์ในตอนเย็น ตอนดวงอาทิตย์ตกและในตอนกลางคืนก่อนที่จะไปพักผ่อนด้วย ชาวซิกข์จะไปร่วม “สังกัต” (การชุมนุม) ประจำวันในที่ทำศาสนกิจและฟังคัมภีร์ หลังจากนั้น ชาวซิกข์ก็จะทำความเคารพคัมภีร์คุรุกรีณท์ซาฮิบโดยการเอาหน้าผากสัมผัสที่พื้น ชาวซิกข์ไม่ได้รับอนุญาตให้กินเนื้อที่เชือดตามประเพณีของมุสลิมและจะต้องไม่ตัดผม ผู้รู้แห่งปัญจาบถูกมองว่าจำเป็นต้องเข้าใจคัมภีร์พิธีการแต่งงานก็ได้ถูกกำหนดไว้เป็นการเฉพาะและในตอนตายก็จะมี การอ่านคัมภีร์ที่ได้ถูกกำหนดไว้ และมีพิธีกรรมที่จะต้องปฏิบัติตามเป็นของตนเอง (Warren Matthews, ๒๐๑๐, p. ๑๕๖)

๒. พิธีกรรมสำคัญของศาสนาซิกข์

ศาสนาซิกข์จะไม่มีตัวแทนผู้ติดต่อระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์หรือไม่มีนักบวชที่จะเป็นผู้นำประกอบพิธีทางศาสนา ดังนั้นในการที่จะพิธีกรรมสำคัญของศาสนาซิกข์นั้น ชาวซิกข์ทุกคนจะต้องปฏิบัติด้วยตัวเองและควรประพฤติปฏิบัติ ให้ความสำคัญอย่างเคร่งครัด (พันธุวัฒน์ คิดงาม, ม.ป.ป.) ศาสนพิธีของศาสนาซิกข์จะประกอบพิธีในศาสนสถานของซิกข์ เรียกว่า “คุรดวารา” พิธีกรรมสำคัญในศาสนาซิกข์นั้น มีอยู่ ๕ ประการ ด้วยกัน ดังนี้

๒.๑ พิธีปาหุล

พิธีปาหุล คือ พิธีล้างบาป เป็นพิธีกรรมสำคัญที่ชาวซิกข์จะต้องเข้าร่วมพิธี ผู้ที่ทำพิธีล้างบาปแล้วผู้ชายจะได้นามว่า “สิงห์” หรือ “ซิงซ์” ต่อท้ายชื่อเหมือนกันหมดทุกคน เพราะถือว่าได้ผ่านความเป็นสมบัติของพระเจ้าเองแล้ว เรียกว่า **ขาลสา** แห่ง **วาทิคุรุ** หลังจากเสร็จพิธีแล้วผู้เข้าร่วมพิธีจะต้องรับเอา “ก” ทั้ง ๕ ประการ (วรากรณัม พูลสวัสตี, ๒๕๖๐, หน้า ๓๐๔) ดังนี้

๑) **เกศ** หรือ **เกศา** (Kesh, Keshar - hair) ได้แก่ **การไม่ตัดผมหรือโขนหวดเครา** เนื่องจากในอินเดียบราหฺมณการไว้ผม (เกศา) หรือหวดเคราเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของนักบวชหรือผู้ทรงศีลทรงธรรม การรักษาเกศาเป็นการแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระผู้เป็นเจ้าที่ได้ทรงประทานเกศาให้แก่มนุษย์ หากตัดหรือโกนถือว่าไม่เคารพต่อพระเจ้า และถือว่าเป็นผู้ที่กำลังเป็นปฏิปักษ์ต่อพระเจ้า การรักษาเกศาของชาวซิกข์จึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด จึงมีพิธีรักษาเกศาโดยการโปกผ้า และต้องโปกผ้าอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาออกนอกบ้านต้องโปกผ้าเสมอ

๒) กังฆะ (Kangha – the comb) ได้แก่ **หวีขนาดเล็กซึ่งเสียบไว้ในเกศา** เพื่อรักษาเกศาให้สะอาดเรียบร้อย ชาวซิกข์ทุกคนต้องมีหวีติดหรือเสียบไว้ในเกศาซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และหวีนั้นจะต้องเป็นหวีไม้ด้วย แม้ว่าปัจจุบันหวีจะมีการทำขึ้นด้วยวัสดุต่างๆ มากมายก็ตาม แต่หวีที่จะจัดอยู่ในกังฆะ จะต้องเป็นหวีไม้เท่านั้น

๓) กาแซร่า (Kachehra – underwear) ได้แก่ **กางเกงขาสั้น** ทำให้เกิดความคล่องตัวสะดวกสบายในการทำงาน การสู้รบและยังสะดวกในการพักผ่อน เป็นสัญลักษณ์แห่งความปราดเปรียว ว่องไว คล่องแคล่ว

๔) การ่า (Kara – the steel bracelet) ได้แก่ **กำไลข้อมือทำด้วยเหล็กกล้า** เป็นเครื่องหมายแห่งการอดกลั้น ถ่อมตนและสุภาพ พร้อมกันนั้นก็เป็นเครื่องเตือนใจชาวซิกข์ว่าพวกเขาเหล่านั้นมีพันธะผูกพันอยู่กับพระศาสดา เมื่อใดก็ตามที่คิดจะทำชั่วเขาจะมองดูกำไลที่ข้อมือของตน ซึ่งใจอยู่หลายครั้งก่อนที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ผิดต่อศีลธรรมลงไป

๕) กิรปาน (Kirpan – sword) ได้แก่ **กริช หรือ ดาบ** แสดงถึงความกล้าหาญ แสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตัวเองและพร้อมที่จะปกป้องเกียรติของตนเองและของพี่น้อง เชิงพิธีกรรมกริชเป็นเพียงเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของชาวซิกข์ ไม่ใช่เป็นอาวุธในการทำร้ายผู้อื่น ปัจจุบันมีการทำกริชหรือดาบเล็กๆ เป็นเครื่องหมายสำคัญทางศาสนาและนำมาปกติดตัวเท่านั้น

ชาวซิกข์ทุกคนหลังจากรับเอา ๕ ก นี้แล้ว โดยเฉพาะเพศชายจะต้องยึดถือปฏิบัติรักษาอย่างเคร่งครัด ชาวซิกข์ที่ทำผิดข้อบัญญัติอย่างมหันต์จะถูกลือว่าเป็นบุคคลที่ได้ออกจากศาสนา (ศรัศูรังสีงส์สภา, ม.ป.ป., หน้า ๑๑ – ๑๒)

ภาพที่ ๔๖ การแต่งกายตาม ก ทั้ง ๕

ที่มา : <http://egloos.zum.com/dohyosae/v/๔๒๕๗๖๘๗>

๒.๒ พิธีรับน้ำอมฤต (Baptism)

พิธีรับน้ำอมฤต หรือ น้ำอมฤตสังสการ เป็นพิธีรับน้ำอมฤตสังสการ ชาวซิกข์ จะต้องเข้าพิธีรับน้ำอมฤตเพื่อแสดงความเป็นซิกข์ที่ตี และเป็นการรับคนเข้าในศาสนา พิธีนี้ได้เริ่มเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบในสมัยของศาสดาคุรุโควินทสิงห์ โดยมีบุคคลผู้เป็นที่รักของพระเจ้า เป็นบุคคลที่ได้รับการเลือกแล้วว่าเป็นผู้มีคุณธรรมสูง รู้เรื่องราวในศาสนาเป็นอย่างดี เรียกว่า ปัญจาปิยะ จำนวน ๕ คน เป็นผู้ทำพิธีกรรม โดยนั่งเรียงเป็นแถวหันหน้าไปทางคุรุศาสดา (ในสมัยที่ยังมีศาสดาอยู่) แต่ปัจจุบัน บุคคลผู้ทำพิธีกรรมต้องนั่งหันหน้าไปทางพระคัมภีร์ครันถ์สาหิบ บุคคลซึ่งเป็นผู้ทำพิธีกรรมทั้ง ๕ คนนั้น ต้องนั่งเหมือนกัน โดยนั่งทับขาขวาแต่ขาซ้ายยกชันขึ้นมาตั้งฉากกับพื้นต่อหน้าแทนหินที่มีชันใบใหญ่ที่ใส่น้ำแล้วหยดน้ำตาลลงไปภายในขันมีพระขรรค์ซึ่งเป็นมิต ๒ คม ทั้งพระขรรค์และขันน้ำที่ทำพิธีนี้จะต้องทำด้วยเหล็กกล้าอย่างดี จากนั้นให้ใช้พระขรรค์คนน้ำในขัน ในขณะที่กำลังคนนำนั้นจะมีการสวดมนต์ ๕ บทผลัดกันสวดคนละ ๑ บทหลังจากสวดมนต์จบแล้ว ท่านทั้ง ๕ จะนำน้ำนั้นมาให้ผู้เข้าพิธีรับน้ำอมฤตดื่มซึ่งผู้เข้าพิธีเหล่านี้ต้องนั่งด้านหลังของท่านทั้ง ๕ และหันหน้าไปทางพระคัมภีร์ครันถ์สาหิบ หลังจากที่ได้ดื่มน้ำแล้วในบางแห่งผู้เข้ารับพิธีจะต้องพูดว่า "คัลซาเป็นพระเจ้า ชัยชนะเป็นของพระองค์" (คัลซาในที่นี้ หมายถึง ชาวซิกข์ ซึ่งนิยมใช้แทนกันเสมอ) พิธีรับน้ำอมฤตเป็นพิธีที่สำคัญของชาวซิกข์ เพื่อแสดงความจำนงจะเข้าเป็นศิษย์ของพระศาสดาโดยแท้จริง ที่จะให้สัตย์ปฏิญาณว่าจะรักษาและปฏิบัติตามข้อบัญญัติของพระศาสดานั้น จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนด ซึ่งจะมีขั้นตอนวิธีการโดยละเอียดดังนี้

๑) ชาวซิกข์ไม่ว่าชายหรือหญิง (ไม่จำกัดอายุ) เมื่อคิดว่าตนเองพร้อมแล้วที่จะเข้าพิธีรับน้ำอมฤตและสามารถรักษาศาสนวินัยได้ จะมาแจ้งความจำนงต่อศาสนาจารย์ในคุรุตวารา เจ้าหน้าที่ในศาสนสถานก็จะกำหนดวันและเวลาให้ผู้ที่จะประสงค์รับน้ำอมฤตมาพร้อมกัน ณ วันและเวลาที่กำหนดพิธีนี้

๒) ณ สถานที่ประกอบพิธีกรรมจะมีการอัญเชิญพระมหาคัมภีร์คุรุครันถ์สาหิบ และแต่งตั้ง "ปัญจาปิยะ" (ผู้เป็นที่รักยิ่ง) จากชาวซิกข์ที่รับน้ำอมฤตมาแล้ว และมีความประพฤติปฏิบัติตามศาสนวินัยครบถ้วนอย่างน้อยหกท่านเป็นผู้ดำเนินพิธีกรรม หนึ่งท่านนั่งหน้าแทนบัลลังก์ประทับพระมหาคัมภีร์ ส่วนอีกห้าท่านที่เหลือเตรียมน้ำอมฤต

๓) ศาสนิกชนทุกท่านที่มารับน้ำอมฤตจะต้องสระผมก่อนและต้องมีศาสนสัญลักษณ์ทั้ง ๕ ประการคือ ๕ ก ได้แก่ ๑. เกศา ๒. กิรปาน (มีดสั้นของชาวซิกข์) พร้อมสายสะพาย ๓. กาแฮร่า (กางเกงในขาสั้น) ๔. กังฆะ (หวีไม้) และ ๕. การ่า (กำไร่มือเหล็ก) ให้ทุกคนยืนพนมมือด้วยความเคารพต่อหน้าพระพักตร์ของพระศาสดาคุรุครันถ์สาหิบหนึ่งในปัญจาปิยะที่มอบน้ำอมฤตจะอธิบายหลักการที่สำคัญของศาสนาซิกข์แก่ผู้ที่จะรับน้ำอมฤต

๔) ศาสนาซิกข์สอนให้ละเว้นการบูชาสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นหรือบุคคลที่อ้างตนเป็นนักบุญ แต่สอนให้ศรัทธา เชื่อมั่น อุทิศกายและใจแก่พระเจ้า เพื่อบรรลุนวพรชญาณนี้ให้ศึกษา

และปฏิบัติตนตามคำสั่งสอนในพระมหาคัมภีร์ ทำเซวา (รับใช้โดยไม่หวังผลตอบแทน) และเมื่อรับน้ำอมฤตแล้วจะต้องประพฤติและตั้งตนอยู่ในวินัย แล้วปัญญาจะปิยะจะถามผู้รับน้ำอมฤตว่า ท่านยินดีที่จะรับหลักการเหล่านี้ด้วยความสมัครใจหรือไม่

๕) หลังจากผู้ที่ประสงค์จะรับน้ำอมฤตยอมรับแล้ว หนึ่งใน ปัญญาจะปิยะจะทำการสวด “ฮัรดาส” และขอพระบัญชาเพื่อเตรียมน้ำอมฤตตามศาสนวินัย

๖) จากนั้น ให้ผู้ที่รับน้ำอมฤตนมร่ำลึงถึงองค์พระบิดาพระศาสดาพระองค์ที่สืบ พร้อมทั้งนั่งทิ้งน้ำหนักตัวบนเข่าขวาแล้วเข้าร่วมดื่มน้ำอมฤตในอุ้งมือขวาในลักษณะวางบนมือซ้าย โดยปัญญาจะปิยะจะเอามือขวักใส่น้ำอมฤต และกล่าวว่า “วาเฮ่ ศุรุฎีกาคาลซ่า วาเฮ่ศุรุฎีกีฟาเต้” ให้ผู้รับเมื่อดื่มน้ำอมฤตแล้วกล่าวขานตามว่า “วาเฮ่ศุรุฎีกาคาลซ่า วาเฮ่ศุรุฎีกีฟาเต้” ทุกๆ ครั้งรวม ๕ ครั้ง จากนั้น ปัญญาจะปิยะจะพรมน้ำอมฤตใส่ดวงตา ๕ ครั้ง และใส่เกศาอีก ๕ ครั้ง หลังจากพรมน้ำอมฤตทุกครั้ง ปัญญาจะปิยะจะกล่าว “วาเฮ่ศุรุฎีกาคาลซ่า วาเฮ่ศุรุฎีกีฟาเต้” ทุกครั้ง และให้ผู้รับน้ำอมฤตกล่าวตามทุกครั้งเช่นกัน น้ำอมฤตที่เหลืออยู่ในภาชนะหลังจากมอบให้ผู้ตั้งใจจะรับน้ำอมฤตแล้วให้แจกจ่ายแก่ทุกคน เพื่อดื่มร่วมกันจากภาชนะชั้นใบนั้น หนึ่งในท่านในปัญญาจะปิยะจะแจ้งแก่ผู้รับน้ำอมฤตถึงศาสนวินัยของซิกข์ ให้สวดหรือฟังพระธรรมจากพระมหาคัมภีร์ศุรุครันถ์ซาฮิบและรักษาปฏิบัติ “ก” ทั้ง ๕ ให้อยู่ตัวตลอดเวลา จากนั้นร่วมกันสวดฮัรดาสเป็นอันเสร็จพิธี

๗) ผู้ที่ตั้งใจจะรับน้ำอมฤตและเข้าร่วมในพิธีตั้งแต่ต้นจนจบเท่านั้นจึงจะรับน้ำอมฤตได้ ส่วนผู้ที่มาระหว่างดำเนินพิธีไม่มีสิทธิ์รับ

ต่อจากนั้นเมื่อชาวซิกข์ทุกคนที่รับน้ำอมฤตแล้วจะต้องละเว้นจากการกระทำ ๔ ประการ ดังต่อไปนี้

- ๑) ห้ามทำการตัด โกน ถอนผมและหนวดเคราจากร่างกาย
- ๒) ห้ามรับประทานเนื้อสัตว์ที่ผ่านกรรมวิธีการฆ่าอย่างทรมาณ
- ๓) ห้ามประพฤติตนผิดลูกเมียผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่ไม่ใช่สามีหรือภรรยาของตนฉันท์สามีภรรยา
- ๔) ห้ามเสพหรือใช้ของมีนเมา สุรา และยาเสพติดทุกชนิด

กรณีที่ซิกข์กระทำผิดโดยละเมิดข้อบังคับทั้ง ๔ ประการข้างต้น เขาจะต้องเข้าพิธีรับน้ำอมฤตใหม่ หลังจากสารภาพและรับการลงโทษเพื่อสำนึกผิดที่ได้กระทำไปตามความเหมาะสม ผู้ที่รับน้ำอมฤตแล้วชื่อของบุรุษจะลงท้ายด้วยคำว่า “ซิงห์” และสตรีจะลงท้ายด้วยคำว่า “กอร์” เมื่อมีการกระทำผิดโดยละเมิดข้อบังคับทั้ง ๔ จะต้องเข้าพิธีรับน้ำอมฤตใหม่หลังจากสารภาพและรับการลงโทษเพื่อสำนึกผิดที่ได้กระทำตามความเหมาะสม (ศรัศูรสิงห์สภา, ม.ป.ป., หน้า ๑๔- ๑๕)

๒.๓ พิธีการเล่นดนตรีสวรงค์ (Kirtan)

พิธีกรรมนี้เป็นแบบอย่างหนึ่งของการแสดงออกซึ่งความเคารพในพระเจ้าเป็นเจ้าชาวซิกข์นิยมสวดมนต์พร้อมกับมีดนตรีบรรเลงประกอบ และถือกันว่าเป็นดนตรีสวรงค์ที่จะช่วยให้ผู้สวดได้มีจิตแนบแน่นกับพระเจ้าได้รวดเร็วและดีขึ้น เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงมีลักษณะเหมือนพิณสี่เหลี่ยม ซึ่งอาจเรียกว่า "หีบเพลง"

๒.๔ พิธีการโพกศีรษะ (Turban หรือ Dastar)

ชาวซิกข์มีลักษณะการแต่งกายแตกต่างจากชนกลุ่มอื่นในอินเดีย ดูจากการโพกผ้าบนศีรษะ ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญในการแต่งกายได้ก่อกำเนิดมาโดยศาสดาคูรุนานักผ้าโพกศีรษะเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของนักบุญและนักปราชญ์ทั้งหลาย ผ้าโพกศีรษะเรียกว่า ดัสตาร์ (Dastar) ในภาษาปัญจาบ โดยทั่วไปจะมีความยาว ๔.๕ เมตร หรือ ๕ หลา มีความกว้างประมาณ ๑.๒๕ เมตร ผ้าที่ใช้ใช้นิยมผ้าฝ้ายเนื้อบาง แต่บางคนอาจจะใช้ผ้าฝ้ายเนื้อหนาก็ได้ หรืออาจจะใช้ความยาวถึง ๗ เมตร นอกจากนี้ยังมีผ้าโพกศีรษะขนาดสั้นเรียกว่า ดัสตารา (Dastara) มีความยาวประมาณ ๑.๕-๒ เมตร ใช้โพกศีรษะอยู่ใต้ผ้าที่โพกไว้ภายนอกอีกชั้นหนึ่ง ส่วนสั้นนี้ไม่มีการจำกัด ขึ้นอยู่กับความนิยม แต่ชาวซิกข์ในเมืองไทยส่วนมากนิยมสีขาว และสีฟ้าสดที่เรียกว่า ฟ้าม่าน้ำเงินในหมู่ชาวซิกข์ การโพกผ้าไม่ได้มีความหมายเป็นเพียงแค่ประเพณีในการแต่งกายเท่านั้น แต่เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความสืบเนื่องทางศาสนา เช่น ถ้าผู้นำของครอบครัวเสียชีวิต บุตรคนโตจะได้รับการโพกศีรษะต่อหน้าชุมชนนั้นๆ เพื่อประกาศว่าเขาจะได้เป็นผู้สืบทอดแทนบิดาต่อไป (Robert E. Van Voorst, ๒๐๐๒, p.๑๒๑ - ๑๒๒)

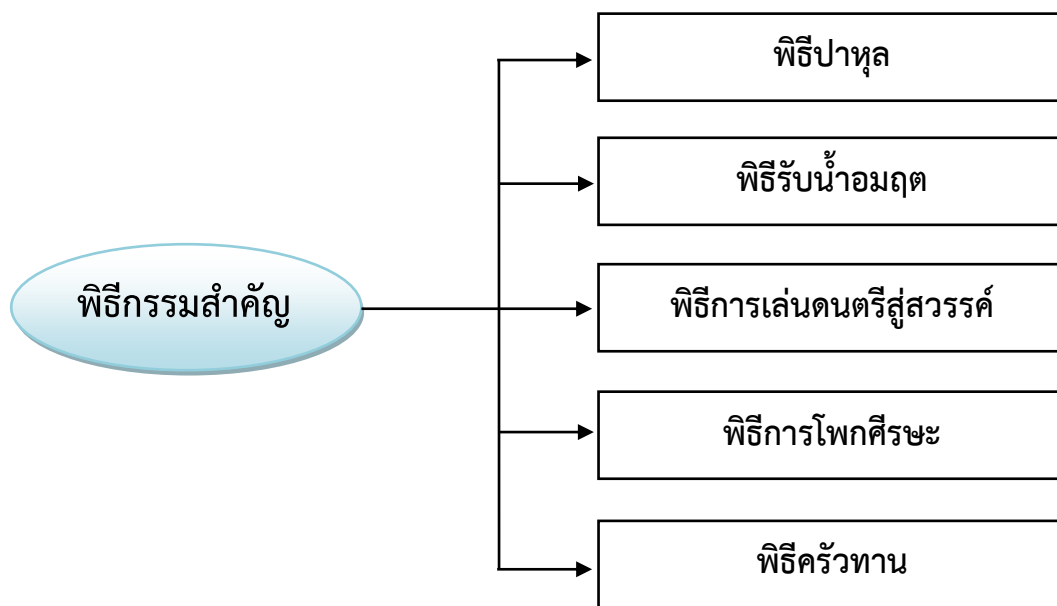
พิธีโพกศีรษะเริ่มเป็นครั้งแรกเมื่อเด็กโตเป็นหนุ่ม และผ้าโพกศีรษะนี้จะถูกถอดออกต่อเมื่อเป็นการลงโทษหรือเป็นการลบหลู่เกียรติ ฉะนั้น เมื่อผู้ใดปิดผ้าโพกศีรษะผู้อื่นออก ผู้นั้นจะถูกลงโทษไม่ให้เข้าร่วมในพิธีต่างๆ จนกว่าจะขอขมาโทษ และรับโทษตามที่ได้บัญญัติไว้ ชาวซิกข์จะต่อสู้เพื่อสิทธิในการโพกศีรษะในประเทศต่างๆ การต่อสู้ครั้งแรกเกิดขึ้นในอังกฤษ การโพกศีรษะจึงหมายถึงวิถีชีวิตและจิตใจของชาวซิกข์ที่มีต่อศาสนาอย่างมั่นคง

๒.๕ พิธีกรรมครัวทาน (Free Kitchen)

พิธีกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติทางศาสนาที่ชาวซิกข์เรียกว่าปังกัต (Pangat) หรือ ลังการ์ (Langar) ซึ่งหมายถึง ครัวทานหรือครัวสาธารณะที่เปิดให้คนทั่วไปได้รับประทานอาหารร่วมกันไม่ว่าจะมีวรรณะใด เพศใด หรือชาติใดก็ตาม ทุกคนย่อมได้รับการปฏิบัติที่เหมือนและเท่าเทียมกัน ประเพณีทางศาสนานี้เริ่มมาตั้งแต่สมัยของคุรุนานักที่เป็นปฐมศาสนา และทำสืบต่อกันมาในสมัยของศาสดาคูรุอังคัต ศาสดาคูรุอมรทาสจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ การรับประทานอาหารในโรงครัวสาธารณะนี้ถือว่าเป็นการสร้างความเป็นอันหนึ่งเดียวกันซึ่งเป็นหลักสำคัญในศาสนา บุคคลที่เข้ามาในโรงครัวนี้จะต้องนั่งบนพื้นที่จัดไว้เรียงเป็นแถวในระดับเสมอกัน ไม่มีเจ้าไม่มีนาย ไม่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ผู้ศรัทธาในศาสนาซิกข์จะช่วยกันทำอาหารและบริการรับใช้ผู้มารับประทานทุกคน

อย่างเท่าเทียมกัน โรงครัวนี้ชาวซิกข์จะช่วยกันนำอาหารมาให้หรืออาจให้เป็นเงินทอง เพื่อจัดซื้ออาหารต่างๆ ให้มีอยู่เสมอมิได้ขาด

แผนภูมิแสดงพิธีกรรมสำคัญของศาสนาซิกข์

แผนภูมิที่ ๒ แสดงสรุปพิธีกรรมสำคัญของศาสนาซิกข์

นอกจากพิธีกรรมดังกล่าวมาแล้วนั้น ยังมีพิธีกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือพิธีสังคัต ซึ่ง เป็นพิธีกรรมที่จัดขึ้นเพื่อชุมนุมศาสนิกชนชาวซิกข์แสดงความเป็นซิกข์ผ่านการปฏิบัติที่สะท้อนความเป็น ชาวซิกข์ที่แท้จริง โดยพิธีกรรมนั้นผู้เข้าร่วมพิธีจะต้องทำทุกคนทำทุกอย่างด้วยมือของตนเอง คือ ต้อง เช็ดรองเท้า ตักน้ำ ทำทุกอย่างด้วยตนเอง โดยไม่มีใครได้รับการยกเว้นเป็นพิเศษ ยิ่งไปกว่านั้นใคร ปฏิบัติได้มากก็ยิ่งเป็นซิกข์ที่ตีมาก พิธีกรรมดังกล่าวนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ชาวซิกข์มีความเป็นน้ำหนึ่งใจ เดียวกัน ประการ (วรการณณ์ พูลสวัสดิ์, ๒๕๖๐, หน้า ๓๐๐)

๓. พิธีกรรมวงจรชีวิต

ศาสนาซิกข์ มีพิธีกรรมที่อยู่ในวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย เช่นเดียวกับกับศาสนาอื่นๆ เนื่องจากศาสนาเป็นที่พึ่งของมนุษย์ไม่เฉพาะช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หากแต่เข้ามาเกี่ยวข้องกับทุกช่วงของ ชีวิต ศาสนาซิกข์มีพิธีกรรมอันหมุนไปตามวงจรชีวิต (วิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล, ม.ป.ป.) ดังนี้

๓.๑ การเกิดและพิธีการตั้งชื่อบุตร

สำหรับครอบครัวชาวซิกข์ ภายหลังจากการให้กำเนิดบุตร เมื่อมารดาได้มีโอกาสพักผ่อน เพียงพอมีสุขภาพแข็งแรง (ไม่กำหนดว่าจะเป็นการจำนวนวันเท่าใด) ให้ครอบครัวและญาติพี่น้องเดินทางไป

ครูดวารา (ศาสนสถานของซิกข์) แล้วประกอบพิธีเจริญธรรม ขับร้องบทสวดจากพระมหาคัมภีร์คุรุครันถ์ซาฮิบ โดยขับร้องต่อหน้าพระพักตร์พระศาสดาคุรุครันถ์ซาฮิบ เพื่อแสดงความปิติและขอบคุณพระศาสดา บางกรณีที่ครอบครัวได้มีการจัดให้มีการสวดอ่านพระมหาคัมภีร์คุรุครันถ์ซาฮิบ ก็ให้ทำพิธีสวดจนจบแล้วขอประทานพระบัญชาจากพระศาสดา โดยท่านศาสนาจารย์จะอัญเชิญประกาศ (การอ่านเปิด) พระมหาคัมภีร์ที่ประทับบนบัลลังก์ในขณะนั้น ท่านจะสุมเปิดอ่านด้านบนซ้ายมือ ประกาศอักษรของคำแรกที่ได้อ่านจากพระบัญชาของพระศาสดาให้ที่ชุมนุมเจริญธรรมรับทราบ บิดามารดาก็โน้มรับไปตั้งชื่อบุตรของตนตามตัวอักษรที่ได้รับมานั้น เด็กชายจะมีนามว่า “ซิงห์” ต่อท้าย และเด็กหญิงจะมีนามว่า “กอร์” ต่อท้ายนามทุกนาม จากนั้น ให้สวดบทอนันด์ซาฮิบ (อย่างย่อเพียงหกบท) และร่วมกัน “ฮ์ดาส” (การสวดอธิฐานขอพรจากพระศาสดาร่วมกัน โดยศาสนิกชนทุกท่านที่มาพร้อมในพิธีวันนั้น) เสร็จจากพิธีแล้วญาติพี่น้องจะลุกขึ้นมาแสดงความยินดี ท่านศาสนาจารย์จะแจกคาร่าปรัชาด (ขนมหวานที่เตรียมจากแป้ง น้ำตาลและเนยในอัตราส่วนเท่ากัน) ซึ่งมีความหมายถึง การได้รับพรจากพระศาสดาแก่ผู้ที่มาพร้อมชุมนุมเจริญธรรมทุกท่าน จากนั้นครอบครัวที่ให้กำเนิดบุตรจะนำขนมหวานที่เตรียมมาร่วมงานแจกให้แก่ศาสนิกชนที่มาพร้อมเจริญธรรมเพื่อแสดงถึงความปิติยินดี

ปัจจุบันชาวซิกข์ในประเทศไทยส่วนมากนิยมตั้งชื่อบุตร ๒ ชื่อ คือ ชื่อแรกจะเป็นชื่อที่ได้รับประทานจากพระมหาคัมภีร์คุรุครันถ์ซาฮิบ และชื่อที่สองจะเป็นชื่อในภาษาไทยที่ไปจดทะเบียนที่อำเภอในใบเกิด โดยจะพยายามตั้งชื่อภาษาไทยให้เหมาะสมและมีความหมายใกล้เคียงกับภาษาปัญจาบที่สุด

๓.๒ พิธีมงคลสมรส

พิธีมงคลสมรสของชาวซิกข์กระทำโดยไม่คำนึงถึงวรรณะ ตระกูล และชาติกำเนิดของคู่สมรส ชาวซิกข์จะประกอบพิธีสมรสตามพิธี “อนันการัช” ซึ่งมีขั้นตอนและหลักการตามศาสนานियของซิกข์ คือ การแต่งงานในวัยเด็กทั้งชายและหญิงเป็นสิ่งต้องห้าม (บ้านจอมยุทธ, ม.ป.ป.) เมื่อสตรีชาวซิกข์มีความพร้อมทั้งทางบุคลิก ร่างกาย และจิตใจ ก็สมควรจะหาคู่สมรสที่เหมาะสม เพื่อทำการสมรสตามพิธีอนันการัช

๓.๓ สตรีซิกข์ควรสมรสกับบุรุษซิกข์

การสมรสตามพิธี ไม่จำเป็นต้องมีพิธีหมั้นก่อน ถ้ามีความประสงค์ที่จะประกอบพิธีหมั้นให้ฝ่ายหญิงกำหนดวันเพื่อชุมนุมเจริญธรรม แล้วทำการสวดฮ์ดาสต่อหน้าพระพักตร์พระมหาคัมภีร์คุรุครันถ์ ซาฮิบ แล้วมอบกริปาน การ่า และขนมหวาน ให้แก่ชายผู้เป็นคู่หมั้นการกำหนดวันมงคลสมรส ให้กำหนดวันเวลาตามความเหมาะสมและสะดวกของทั้งสองฝ่าย ไม่มีการกำหนดฤกษ์ เนื่องจากเป็นสิ่งต้องห้ามในศาสนาซิกข์ ห้ามการประกอบพิธีกรรมหรือกระทำต่อไปนี้ การปกปิดใบหน้า สวมดอกไม้บนศีรษะ สวมเครื่องประดับบนศีรษะ ห้ามการเสพของมีนเมาในพิธีมงคลสมรส และการกระทำอื่นๆ ที่ม่งายไร้สาระการจัดพิธีมงคลสมรสของชาวซิกข์ ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมพอเพียง ไม่ให้เป็นภาระแก่

ฝ่ายใด เริ่มจากจัดให้มีการชุมนุมเจริญธรรมต่อหน้าพระมหาคัมภีร์คุรุครันต์ซาฮิบ และมีการขับร้องบทสวดภาวนาโดยสังคีตจารย์ หรือศาสนิกชนทั้งหมดที่มาร่วมเจริญธรรม พร้อมจัดให้คู่บ่าวสาวมานั่งต่อหน้าพระมหาคัมภีร์คุรุครันต์ซาฮิบ เจ้าสาวจะนั่งด้านซ้ายมือของเจ้าบ่าว แล้วขออนุญาตเริ่มประกอบพิธีจากศาสนิกชนที่มาร่วมชุมนุมเจริญธรรมและสังคีตจารย์ขับร้องบทสวดเพื่อขอพรจากพระศาสดา แล้วกล่าวเชิญให้คู่สมรส และบิดามารดาหรือผู้ปกครองของคู่สมรสลุกขึ้นยืน สวดอรรถาสาขอพรจากพระมหาคัมภีร์ คุรุครันต์ซาฮิบเพื่อจะดำเนินพิธีอันศักดิ์สิทธิ์ หลังจากนั้น ศาสนาจารย์จะอบรมสั่งสอนและแนะนำอธิบายหน้าที่ ข้อปฏิบัติในการดำรงชีวิตการครองเรือนตามแนวทางของศาสนวินัย และข้อบัญญัติของศาสดา (วิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล, ม.ป.ป.)

ขั้นต้นจะอบรมทั้งคู่บ่าวสาวให้เข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา โดยเปรียบเทียบกับความรักความผูกพันอันบริสุทธิ์ของดวงจิตของมนุษย์แต่ละคนที่มีต่อพระผู้เป็นเจ้าของตนตามบทสวด “ลา ว่าห์” (บทสวดที่ใช้ในการประกอบพิธีมงคลสมรส) ศาสนาจารย์จะอธิบายถึงความรักและความผูกพันของคู่สมรสที่มีต่อกันดุจดั่งมีจิตเดียวในสองร่างตลอดจนศรัทธาและเข้าถึง “อกาลปุรีค” (พระผู้เป็นเจ้าของตน) โดยใช้ชีวิตอย่างผู้ครองเรือนและสามารถนำพาชีวิตคู่ให้ดำเนินได้อย่างราบรื่นตามแนวทางอันบริสุทธิ์แห่งพระธรรมคำสอนของพระศาสดา พร้อมกับอธิบายถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในการครองเรือนของแต่ละฝ่าย ศาสนาจารย์จะกล่าวให้เจ้าบ่าวทราบว่าจะทางครอบครัวของเจ้าสาวได้เลือกเขาเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะเป็นคู่ครองของเธอ ดังนั้น ในทุกโอกาสเขาต้องให้ความรักและร่วมทุกข์ร่วมสุข ต้องมั่นคง ซื่อสัตย์ ปกป้อง และคุ้มครองในเกียรติเธอและร่างกายของเธอ ปฏิบัติต่อเธอประดุจเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเขา ให้ความเคารพและให้เกียรติบิดามารดาตลอดจนญาติมิตรของเธอเสมือนหนึ่งของตนเอง (AomAm, ๒๐๑๕)

ศาสนาจารย์จะกล่าวให้เจ้าสาวทราบว่าโดยพิธีสมรสที่กระทำต่อหน้าพระพักตร์ของพระศาสดาคุรุครันต์ซาฮิบและสังคีต (ศาสนิกชนที่มาร่วมชุมนุมเจริญธรรม) ได้มอบเธอให้อยู่ในความดูแลของเจ้าบ่าว ขอให้เธอจงมอบความรักและความไว้วางใจทั้งปวงแก่เขา ร่วมทุกข์ ร่วมสุขในทุกโอกาส ต้องมั่นคงและซื่อสัตย์ต่อเขา รับใช้เขาในทุกแห่งหน ทุกสถานะ ให้ความเคารพและให้เกียรติบิดามารดาตลอดจนญาติมิตรของเขาเสมือนหนึ่งของตน

คู่บ่าวสาวหลังจากรับคำสั่งสอนแล้ว ทำความเคารพโดยการกราบให้หน้าผากจรดพื้นต่อหน้าพระพักตร์ศาสดาคุรุครันต์ซาฮิบ จากนั้นบิดาหรือญาติผู้ใหญ่ของเจ้าสาวนำชายผ้า “บัลล่า” (ผ้าแพรสีชมพูยาวประมาณ ๒.๕ เมตร เป็นสัญลักษณ์ว่าบิดาฝ่ายหญิงได้มอบภาระการดูแลฝ่ายหญิงให้แก่ฝ่ายชายโดยสมบูรณ์) ข้างหนึ่งมาใส่ในมือของเจ้าบ่าว แล้วนำอีกปลายหนึ่งพาดเหนือไหล่ขวาของเจ้าบ่าวไปมอบใส่มือให้เจ้าสาวถือไว้ สังคีตจารย์จะขับร้องบทสวด หลังจากนั้นศาสนาจารย์ที่นั่งอยู่บนแท่นประทับจะเริ่มอ่านบทสวด “ลา ว่าห์ ชูฮี มฮัลล่า ๔” (บทสวดของพระศาสดาองค์ที่ ๔) คู่บ่าวสาวจะกราบกับพื้นแล้วลุกขึ้นยืนฟังบทสวดลาว่าห์นี้

หลังจากสวดบทล่าวาห์เสร็จแต่ละบท เจ้าบ่าวเจ้าสาวจะกราบลงกับพื้น แล้วเจ้าบ่าวจะเดินนำหน้าเจ้าสาว โดยเจ้าสาวจับชายผ้าบัลลาข้างหนึ่งไว้เดินตามเจ้าบ่าวเวียนขวารอบแท่นประทับพระมหาคัมภีร์ครุครันต์ซาฮิบ ในขณะที่เดินแต่ละรอบนั้นสังคีตจารย์หรือศาสนิกชนที่มาชุมนุมก็จะเริ่มขับร้องบทสวดล่าวาห์ เมื่อเดินครบแต่ละรอบ คู่บ่าวสาวกราบลงกับพื้นแล้วลุกขึ้นยืนเพื่อรับฟังบทสวดล่าวาห์บทต่อไป เมื่อเดินครบสี่รอบแล้ว คู่บ่าวสาวก็จะนั่งลงกราบกับพื้น แล้วสังคีตจารย์จะขับร้องบทสวดอนันต์ซาฮิบห้าบทแรกและบทสุดท้าย จากนั้นมีการสวดอัตราส แล้วป่านขอประทานพระบัญชาจากพระมหาคัมภีร์ครุครันต์ซาฮิบเป็นอันเสร็จพิธีสมรสอนันต์การัช สุดท้ายจะมีการแจกขนมหวาน คำร่าปรีชาตแก่ศาสนิกชนที่มาร่วมพิธีทุกท่านโดยเสมอภาคห้ามชาวซิกข์ใช้สินสอดเป็นเงื่อนไขในการเลือกคู่สมรส

ถ้าคู่สมรสของหญิงใดสิ้นชีพลง หากหญิงนั้นมีความประสงค์จะสมรสใหม่ก็สามารถสมรสกับผู้ที่เหมาะสมได้ ในทำนองเดียวกับฝ่ายชายก็สามารถสมรสใหม่ได้ ในกรณีที่ภรรยาสิ้นชีพลงให้ใช้หลักเดียวกัน โดยทั่วไปแล้ว ขณะที่ภรรยาหรือสามีคนแรกยังมีชีวิตอยู่ ชาวซิกข์ไม่ควรกระทำการสมรสใหม่ชาวซิกข์ที่รับน้ำอมฤตแล้ว ควรให้ภรรยาหรือสามีของตนรับน้ำอมฤตด้วย

๓.๔ พิธีอุปนาภิเศก

พิธีอุปนาภิเศกในศาสนวินัยของซิกข์มีพื้นฐานมาจากความเชื่อถือที่ปฏิบัติกันของประชาชนในประเทศอินเดียแต่ดั้งเดิม ที่จะเผาศพของผู้ตายโดยไม่ให้มีการเก็บรักษาศพไว้ไม่ว่าในกรณีใดๆ ทั้งสิ้น และไม่จำเป็นต้องกระทำพิธีเศร้าโศกหรือไว้อาลัย ให้ถือว่า การเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นไปตามพระประสงค์และกฎของธรรมชาติ (พระเจ้าเป็นเจ้า) ต่อไปนี้เป็นข้อปฏิบัติตามศาสนวินัยของชาวซิกข์

กรณีที่ผู้ตายเสียชีวิตบนเตียงนอนภายในบ้านพัก ไม่จำเป็นต้องนำร่างลงจากเตียงวางกับพื้น ให้สวดพระธรรมของพระศาสดาหรือสวดภาวนานาม วาเฮ่ครุ วาเฮ่ครุ (คำสรรเสริญคุณพระผู้เป็นเจ้า) ตลอดเวลา โดยไม่ต้องจุดเทียนหรือบริจาคน้ำมันสักสิ่ง เช่น วัว ควาย ในนามของผู้ตายหรือกระทำพิธีใดๆ ที่ขัดต่อบัญญัติของพระศาสดา เมื่อมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งเสียชีวิตไม่สมควรที่จะทุกข์โศก ร้องไห้หรือทูปหน้าอกแสดงความโศกเศร้า ควรยอมรับว่าทุกสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นไปตามพระประสงค์ของพระเจ้า และให้ทำการสวดบทพระธรรมของพระศาสดาหรือสวดภาวนานาม “วาเฮ่ครุ” จะเป็นสิ่งที่เหมาะสม

๓.๕ ผู้เสียชีวิตแม้อายุน้อยเท่าใดก็ตามให้จัดพิธีเผาศพตามประเพณี

พิธีเผาศพสามารถกระทำในเวลากลางวันหรือกลางคืนก็ได้ ให้นำร่างของผู้ตายมาอาบน้ำ ทำความสะอาด สวมใส่เสื้อผ้าที่สะอาด และห้ามนำศาสนสัญลักษณ์ออกจากร่าง นำศพไปวางยังแท่นไม้แล้วสวดอัตราส จากนั้นนำศพไปยังเมรุ ระหว่างเดินทางให้ทำการสวดภาวนาบทพระธรรมที่สอนถึงความเป็นไปของชีวิต เมื่อถึงเมรุให้สวดอธิฐานอัตราสเพื่อขออนุญาตและขอพรจากพระศาสดาก่อนการเผาศพ แล้วให้นำศพเข้าไปยังเมรุ บุตรชายหรือญาติหรือมิตรสหายของผู้ตายจะจุดไฟเผาศพ ผู้

ที่มาในพิธีก็ให้นั่งอยู่ห่างพอสมควร และฟังบทสวดจากสังคีตจารย์หรือร่วมกันสวดภาวนาบทพระธรรม และสวดบทโพชะเฮ้ล่า และสวดอธิษฐานอรรถาสนในชั้นสุดท้าย หลังจากนั้นให้ผู้ที่มาในพิธีเดินทางกลับ หลังพิธีเผาศพให้เริ่มพิธีสวดพระมหาคำม็กร์ครุครันต์ซาฮิบที่บ้านของตน หรือในครุควาราที่ใกล้เคียง โดยสวดบทพระธรรมอนันต์ซาฮิบหกบทแล้วสวดอรรถาสน พิธีสวดพระมหาคำม็กร์ครุครจะเรียบบร้อยภายในสิบวัน กรณีที่ไม่สามารถสวดจบภายในสิบวัน ให้กำหนดวันเสร็จตามความเหมาะสมของญาติพี่น้อง ในการสวดภาวนาพระมหาคำม็กร์นี้ญาติพี่น้องควรเข้าร่วมในการสวดภาวนาครั้งนี้ด้วย ถ้าเป็นไปได้ให้มีการสวดกิริตัน (เป็นการขับร้องสวดโดยใช้เครื่องดนตรีประกอบ) ด้วยทุกคืน ไม่ให้มีพิธีใดๆ เกี่ยวกับงานศพอีก หลังจากการเสร็จวันสวดพระมหาคำม็กร์โดยสมบูรณ์ (จินดา จันทรแก้ว, ๒๕๓๒, หน้า ๘๕ - ๘๖)

หลังศพได้มอดไหม้จนเย็นลงเป็นเถ้าธุลีแล้ว ให้รวบรวมเถ้าธุลีและเศษอัฐินำไปลอยอังคารในน้ำหรือฝั่งในบริเวณนั้น แล้วกลบดินให้เรียบบร้อย ห้ามสร้างอนุสรณ์สถานหรือสิ่งก่อสร้างใดๆ ณ บริเวณที่ประกอบพิธีฌาปนกิจ ห้ามกระทำพิธีกรรมต่างๆ ที่มีความเชื่อทางไสยศาสตร์ และความเชื่ออื่นที่ม่งายไร้เหตุผล เนื่องจากขัดต่อศาสนวินัยข้อบัญญัติของพระศาสนา

สรุป

ศาสนาซิกข์ถึงแม้จะเกิดมาไม่นานนัก แต่จำนวนศาสนิกของศาสนานี้ ก็มีมากกว่าศาสนิกของศาสนาคริสต์และศาสนาเชนรวมกัน ชาวซิกข์มีประมาณ ๑๘ ล้าน ๕ แสนคน (Encyclopaedia Britannica ๑๙๙๒ : ๒๖๙) มีชาวซิกข์กระจัดกระจายอยู่ในประเทศต่างๆ เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ สิงคโปร์ และฮ่องกง เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่อยู่ในประเทศอินเดีย ศาสนาซิกข์ได้ช่วยหล่อหลอมจิตใจชาวซิกข์ไม่ว่าอยู่ในประเทศอินเดียหรือต่างประเทศ ให้มีลักษณะอย่างเดียวกัน คือ ขยันหมั่นเพียร ประหยัด ซื่อสัตย์ กล้าหาญ อดทน และเป็นนักรบ อย่างเช่นในประเทศอินเดียประชาชนที่เป็นซิกข์มีน้อยนิด คือประมาณ ๒ % แต่ชาวซิกข์ก็ได้ทำชื่อเสียงให้แก่ประเทศอินเดียยิ่งกว่าประชากรส่วนใหญ่เสียอีก เช่น ชาวซิกข์เป็นเกษตรกรชั้นนำ ของประเทศ สามารถผลิตผลิตผลทางเกษตรกรรมได้อย่างมากมาย เพราะฉลาดในการนำวิทยาการใหม่ๆ มาใช้ ชาวซิกข์มีความอดทน ซื่อสัตย์สุจริต จะประกอบอาชีพอะไรก็สามารถทำให้เจริญก้าวหน้าเป็นปึกแผ่น เป็นที่น่าเชื่อถือ

ชาวซิกข์เป็นนักรบชั้น ๑ ของประเทศอินเดีย จนได้นำมาว่าแขนแขนดาบ การป้องกันประเทศอินเดียไม่ว่าจะรบกับจีน หรือปากีสถาน หรือชาติอื่นๆ ก็อาศัยทหารซิกข์นี่แหละเป็นหลัก ชาวซิกข์เป็นนักกีฬาที่ดีเด่นของอินเดีย นักกีฬาอินเดียที่ประสบความสำเร็จได้เหรียญต่างๆ ในการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศ ส่วนใหญ่ก็เป็นชาวซิกข์เช่นกัน นอกจากนี้ชาวซิกข์ยังเป็น นักการธนาคาร พ่อค้าที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากทั้งในและนอกประเทศด้วย

ปัจจุบันศูนย์กลางศาสนาซิกข์อยู่ที่เมืองน้ำอมฤตสระ แคว้นปัญจาบ ประเทศอินเดีย ซึ่งมีสุวรรณวิหารสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาวซิกข์อยู่ที่นั่น ศาสนาซิกข์กำลังเจริญอย่างช้าๆ แต่ทว่าบางนิกาย

เช่น นิกายนิกายนักปณิธิ มีที่ท่าจะถูกศาสนาพราหมณ์-ฮินดูกลืน ชาวซิกข์และชาวฮินดูอยู่ด้วยกันเป็นปกติสุขตลอดมา แต่มาไม่นานนี้มีปัญหาการเมืองเข้ามาแทรก คือชาวซิกข์บางกลุ่มต้องการตั้งรัฐอิสระแยกจากอินเดีย เรียกว่ารัฐชาลีสถาน เพื่อเป็นรัฐของชาวซิกข์ แต่ทางอินเดียไม่ยินยอม นายกรัฐมนตรีอินทรา คานธี จึงสั่งให้ทหารเข้าไปยังสุวรรณวิหารเพื่อกวาดล้างชาวซิกข์หัวรุนแรงที่เข้าไปยึดศาสนสถานแห่งนั้นเป็นที่ต่อสู้ ทำให้ชาวซิกข์เสียชีวิตหลายคน ส่วนนางอินทรา คานธีเองก็ถูกลอบสังหารในกาลต่อมา โดยชาวซิกข์เช่นกัน จึงทำให้ชาวซิกข์และชาวฮินดูมีปัญหากระทบกระทั่งกันอยู่เสมอ ไม่สงบสุขตั้งแต่ก่อน

คำถามทบทวนประจำบท

คำชี้แจง : จงตอบคำถามดังต่อไปนี้

๑. จงอธิบายความเป็นมาของศาสนาซิกข์มาพอให้เห็นที่มา
๒. หลักคำสอนสำคัญของศาสนาซิกข์ มีอะไรบ้าง
๓. หลักธรรมประจำชีวิตหรือศีล ๒๑ ประการ คืออะไร มีหลักปฏิบัติอย่างไร
๔. คำสอนพื้นฐานของศาสนาซิกข์ที่ควรกล่าวถึงมีอะไรบ้าง
๕. เทศกาลของชาวซิกข์ มักจะเกิดขึ้นในช่วงใด จงอธิบาย
๖. วันใดบ้างที่ถือว่าเป็นวันสำคัญทางศาสนาซิกข์ จงแสดง
๗. พิธีกรรมสำคัญของศาสนาซิกข์ มีอะไรบ้าง จงบอกมาให้ครบ
๘. จงสรุปพิธีกรรมสำคัญของศาสนาซิกข์เป็นแผนภูมิมาให้เห็นเป็นโครงสร้าง
๙. พิธีกรรมวงจรชีวิตของศาสนาซิกข์มีอะไรบ้าง จงบอกชื่อของพิธีกรรมมาให้ครบ
๑๐. จงแสดงขั้นตอน กระบวนการในการประกอบพิธีกรรมรับน้ำอมฤตในศาสนาซิกข์มาให้เห็นรูปธรรม

